

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBARTÓW ZA 2010 ROK**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów określa realizację działań z zakresu pomocy społecznej. Zgodnie z jej misją, głównym przesłaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Lubartowie oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk społecznie negatywnych poprzez zaspokojenie potrzeb w zakresie rozwoju społecznego oraz uaktywnienie środowiska lokalnego. Do 2010 roku obowiązywał dokument przyjęty do realizacji na lata 2005-2013. Z uwagi na zmieniające się uwarunkowania społeczne, zarówno w środowisku lokalnym, jak i jego otoczeniu, konieczne było wprowadzenie zmian w Strategii. Dokument znowelizowano i przyjęto do realizacji we wrześniu 2010 roku. Dokonano głównie zmian w części operacyjnej Strategii – dotyczącej celów strategicznych, powiązanych z nimi programów i projektów. Jednocześnie przedłużono okres realizacji zadań Strategii do 2015 roku.

Celem generalnym Strategii jest *poprawa warunków i jakości życia mieszkańców poprzez wzrost ich aktywności, integrację środowiska lokalnego oraz skuteczny system pomocy społecznej*. W znowelizowanym dokumencie został on sprecyzowany w formie 6 celów strategicznych, które zawierają cele szczegółowe, opisujące zakres działań i formę ich realizacji. Cele strategiczne określono w formie sześciu *Programów*, zakładających osiągnięcie konkretnych *Rezultatów* poprzez realizację *Projektów*, zawartych w *Harmonogramie działań*.

Harmonogram precyzuje udział poszczególnych jednostek w realizacji projektów w określonym czasie. W 2010 r. do realizacji wskazano 6 programów, realizowanych przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; szkoły; Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; organizacje pozarządowe: Lubelską Fundację Rozwoju, Polski Czerwony Krzyż, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych, Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych LIBRA; Lubartowski Ośrodek Kultury; Komendę Powiatową Policji; Środowiskowy Dom Samopomocy; wolontariat szkolny.

Działania prowadzone w ramach celu strategicznego 1, który ukierunkowany jest na *zapewnienie systemu bezpieczeństwa socjalnego oraz przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu*, były skierowane do poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. osób i rodzin korzystających długotrwale ze świadczeń pomocy społecznej, dotkniętych ubóstwem, rodzin dysfunkcyjnych. Obejmowały one następujące projekty:

1. *Akcje pozyskiwania środków finansowych i rzeczowych na rzecz osób i rodzin obejmowanych pomocą społeczną*

Do realizacji ww. projektu przystąpiły:

- a. Gimnazjum Nr 1, które zorganizowało akcję zbiórki słodyczy. Zebrane dary przekazano na paczki mikołajkowe dla dzieci uczęszczające na zajęcia do Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych przy MOPS w Lubartowie;
- b. Gimnazjum Nr 2, którego uczniowie brali udział w akcji dotyczącej zbiórki odzieży zimowej dla rodzin ubogich i dysfunkcyjnych. Tą formą pomocy objęto 10 rodzin;
- c. Zespół Szkół Nr 2 zorganizował szkolną akcję *Kolęda*, której celem była zbiórka funduszy na rzecz Hospicjum św. Anny w Lubartowie. Dla uczniów z rodzin dysfunkcyjnych przygotowano paczki świąteczne. Szkoła nawiązała stałą współpracę z Parafią św. Anny w celu pozyskiwania darów w ramach Caritas dla najuboższych uczniów; zorganizowała też bezpłatne obiady dla uczniów, których rodziny znajdują się w trudnej sytuacji finansowej;
- d. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie w okresie wiosennym zorganizował akcję *Śniadanie Wielkanocne 2010*. Z artykułów spożywczych i przemysłowych zebranych w sklepach na terenie miasta Lubartowa, przygotowano 40 paczek świątecznych, które po zakończeniu zbiórki wręczono potrzebującym rodzinom. Z okazji świąt Bożego Narodzenia, przeprowadzono kolejną zbiórkę artykułów spożywczych i przemysłowych dla podopiecznych Ośrodka - *Gwiazdka 2010*. Dodatkowo w ramach akcji *Pomóż dzieciom przetrwać zimę*, prowadzonej na terenie Lubartowa, przygotowano 64 świąteczne paczki żywnościowe, które przekazano ubogim rodzinom, a otrzymane dary tj. odzież i obuwie były sukcesywnie udostępniane osobom korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej;
- e. Polski Czerwony Krzyż rozdysponował żywność unijną 176 osobom. W ramach akcji: *Wyprawka dla Żaka* – wydał 20 sztuk wyposażenia edukacyjnego; *Czerwonokrzyńskiej Gwiazdki* – wykonał 38 sztuk paczek świątecznych dla ubogich dzieci;
- f. Szkoła Podstawowa Nr 4, której uczniowie brali udział w akcji *Pomóż dzieciom przetrwać zimę*, *Tydzień PCK*, *Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy*, a także uczestniczyli w akcji zorganizowanej przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Niech się serce obudzi”;
- g. Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej – Oddział przy Parafii pw. MB Nieustającej Pomocy rozdysponował żywność unijną dla 117 mieszkańców Lubartowa;
- h. Kościół Zielonoświątkowy Zbór AGAPE w Lubartowie – objął pomocą żywnościową w ramach programu unijnego 201 mieszkańców Lubartowa;
- i. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Lubartowie uczestniczyło w akcji charytatywnej *Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę*.

2. *Dożywianie osób dorosłych w środowisku lokalnym*

Projekty realizowały:

- a. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Lubartowie, który wydawał posiłki dla klientów MOPS w Lubartowie. W 2010 roku wydał: 1.623 śniadania, 7.773 obiady dla 48 osób;

- b. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, działając w oparciu o ustawę „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” od 2006 roku udzielał osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej pomocy w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego przeznaczonego na zakup żywności;
  - c. Klasztor o.o. Kapucynów w okresie zimowym dwa razy w tygodniu prowadził wydawanie zup i chleba dla potrzebujących.
3. *Organizowanie cyklicznych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych*

Realizatorami projektu były:

- a. Świetlica Środowiskowa dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubartowie prowadziła w okresie ferii letnich i zimowych codzienne zajęcia świetlicowe dla 30 dzieci z rodzin obejmowanych pomocą społeczną. Organizowano plenerowe wycieczki krajoznawcze m.in. wycieczkę do gospodarstwa agroturystycznego „Arka” w Sernikach, grille, spotkania tematyczne promujące zdrowy styl życia. Współpracując ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Osoby „Self” z Lublina pozyskano fundusze na wypoczynek letni dla wychowanków Świetlicy;
- b. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie udzielił wsparcia finansowego dla 19 dzieci na zakup odzieży, obuwia sportowego i innych przedmiotów w związku z ich wyjazdem na wypoczynek; zakwalifikowano 10 dzieci na wyjazd kolonijny do Ostródy; dla 3 dzieci pokryto koszty wyjazdu edukacyjnego w ramach *Zielonej Szkoły*;
- c. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych organizowało różne formy wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Lubartów;
- d. Lubartowski Ośrodek Kultury zorganizował m.in.: *Akcję Lato*, *Ferie w LOK*, *Festyn Bezpieczne Wakacje*, *Wakacyjny Turniej Szachowy* skierowany do dzieci i młodzieży podczas dni wolnych od nauki.

4. *Prowadzenie Kuratorskiego Ośrodka przy Sądzie Rejonowym w Lubartowie*

Ośrodek Kuratorski Nr 1 przy Sądzie Rejonowym w Lubartowie w 2010 roku organizował różne formy wsparcia dla 19 nieletnich, skierowanych do Ośrodka postanowieniem sądu.

Realizowano projekt *Szansa – aktywizacja zawodowa młodzieży trudnej na Lubelszczyźnie*, w ramach którego prowadzono: zajęcia w zakresie doradztwa zawodowego, poradnictwa psychologicznego, socjoterapii, sportterapii, wyrównywania wiedzy – korepetycje. Projekt jest kontynuowany w ramach drugiej edycji *Szansa II*.

W ramach pracy trzech kuratorów zawodowych i dwóch kuratorów społecznych, prowadzono działalność resocjalizacyjną w formie rozmów indywidualnych z podopiecznymi Ośrodka oraz ich rodzicami.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 1 w 2010 roku:

- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin ubogich;
- Ograniczenie niedożywienia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w rodzinach ubogich;

- Zapobieganie marginalizacji i alienacji dzieci rodziców dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- Zwiększenie efektywności i atrakcyjności działań prowadzonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych uczestnictwa w wypoczynku;

W ramach celu strategicznego 2 – *Miejskiego programu wspierania profilaktyki problemów alkoholowych i uzależnień*, podejmowano działania, mające na celu koordynację przedsięwzięć profilaktycznych, medycznych i edukacyjnych, prowadzonych na rzecz osób uzależnionych oraz ich rodzin, lub zagrożonych uzależnieniami. M.in. realizowano:

1. *Projekty socjalne realizujące formy pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych m.in. dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym*

Ich wykonawcami były:

- a. Polski Czerwony Krzyż, który realizował *Program Inwestuj w zdrowie – nie sięgaj po używki* – prowadzony w świetlicach profilaktyczno-wychowawczych przy Szkole Podstawowej Nr 1 i Gimnazjum Nr 2. Jego celem było uświadomienie podopiecznym skutków sięgania przez młodych ludzi po alkohol. W ramach Programu organizowano pogadanki, apele tematyczne, konkurs plastyczny oraz konkurs wiedzy, rozdawano ulotki;
- b. Świetlica Środowiskowa dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych prowadziła zajęcia edukacyjne i profilaktyczne o różnej tematyce i w różnych formach m.in.: edukacyjnych, w zakresie organizowania czasu wolnego, uczestnictwa w imprezach kulturalnych, wspierania rozwoju zainteresowań i zdolności, pracy nad kulturą osobistą.

2. *Cykliczne programy terapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz programy edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień*

- a. W Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych, w której zatrudniony jest psycholog, prowadzono zajęcia terapeutyczne z zakresu profilaktyki uzależnień dotyczące używek: alkoholu, nikotyny, narkotyków; zajęcia ukazujące zachowania alternatywne w sytuacjach wyzwalających agresję. Dwa razy w tygodniu w Świetlicy odbywały się zajęcia indywidualne i grupowe z psychologiem, w ramach *Programu profilaktycznego dla dzieci i rodziców z rodzin dysfunkcyjnych*, którego celem było odreagowanie tłumionych emocji i radzenie sobie w trudnych sytuacjach oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości uczestników; realizowano program *Gry i zabawy – jako forma zajęć relaksacyjno-korekcyjnych*, mający na celu korektę zaburzeń emocjonalnych i fizycznych wychowanków Świetlicy;
- b. II Liceum Ogólnokształcące opracowało i zrealizowało programy edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień m.in.: *Program Profilaktyki Problemów Młodzieży*, międzynarodowy program *Sokrates Comenius – Uczenie się przez całe życie*. Zajęcia prowadzili: pedagog, psycholog szkolny, wychowawcy klas, doradcy zawodowi. Dotyczyły one: asertywności, poczucia własnej wartości, przeciwdziałania agresji i aktom przemocy, zapobiegania stresom i fobiom szkolnym, sensu życia, rozwiązywania

- konfliktów, szkodliwości spożywania alkoholu i innych używek. Młodzież szkolna uczestniczyła w spektaklu profilaktycznym *Ważne by uwierzyć w dobro*. Szkoła zakupiła literaturę dla młodzieży, gdzie poruszana jest tematyka profilaktyki;
- c. W Gimnazjum Nr 1 przeprowadzono program profilaktyczny *Spójrz inaczej* w klasach II; pogadanki na temat *Odpowiedzialności karnej nieletnich* prowadzone przez policjantów Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie dla klas I, II i III. Uczniowie klas III uczestniczyli w spektaklu profilaktycznym *Kiedy nadejdzie jutro*; na lekcjach biologii i godzinach wychowawczych omawiano problematykę zdrowego stylu życia, zagrożeń młodzieży i uzależnień. Dla rodziców i nauczycieli zorganizowano szkolenie na temat wpływu substancji psychoaktywnych na młodzież;
  - d. W Zespole Szkół Nr 2 realizowano zagadnienia dotyczące profilaktyki uzależnień od alkoholu, narkotyków, nikotyny, które stanowiły główny temat współpracy pedagoga szkolnego, wychowawców klas, pielęgniarki szkolnej i księży – katechetów. Odbicie tej współpracy widoczne było podczas ogólnopolskich czy światowych obchodów dni walki z uzależnieniami i chorobami z nich wynikającymi (m.in. dokonano prezentacji multimedialnej, z krótkim wykładem na temat walki z HIV/AIDS). Dla uczniów klas I, II i III zorganizowano wykład pt.: *Legalnie na dno*, dotyczący problematyki stosowania dopalaczy wśród młodzieży;
  - e. W Gimnazjum Nr 2 przeprowadzono spektakle profilaktyczne: *Klaser pełen dopalaczy* – ostrzegający młodzież przed używaniem substytutów narkotyków; *Trudne powroty* – poruszający problematykę uzależnienia od narkotyków, alkoholu czy papierosów; *Szkolna elita* – poruszający problem przemocy i sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach; *Tolerancja i szacunek* – przedstawiający sposoby radzenia sobie z kompleksami i brakiem akceptacji. Organizowano spotkania z pedagogiem, specjalistami w zakresie: zakażeń wirusem HIV/AIDS; nt. odpowiedzialności za popełnione czyny karalne oraz lekceważenie swoich obowiązków szkolnych;
  - f. W Szkole Podstawowej Nr 4 realizowany był program *Różowe okulary* jako cykl spotkań z kulturą, obcowanie z dziełem artystycznym. Jego odbiorcami byli uczniowie klas II-III, IV-VI. Ponadto realizowano programy profilaktyczno-wychowawcze tj.: *Spójrz inaczej*, *Spójrz inaczej na agresję*, *Dziękuję Nie*, *Wychowanie przeciw przemocy* oraz projekt *Jestem Artystą*, poruszający problematykę przemocy i agresji w środowisku szkolnym. Odbiorcami ww. programów byli uczniowie klas I-VI.
Wykorzystując innowacyjne metody pracy z uczniami zorganizowano warsztaty taneczne *Wytańczyć złość* i warsztaty muzyczne *Muzykoterapia odreagowaniem napięć u dzieci*, których celem było eliminowanie napięcia emocjonalnego, złych emocji, agresji i stresu poprzez taniec i muzykę;
  - g. W Szkole Podstawowej Nr 3 przeprowadzono cykl zajęć profilaktycznych *Rozumieć innych wcale nie jest trudno* na temat substancji szkodliwych, głównie tytoniu. W klasach VI zorganizowano spotkania z przedstawicielem policji, których tematem były zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży oraz ich skutki prawne. Uczniowie brali także udział w konkursie plastycznym *Świat byłby dużo lepszy bez...* przygotowanym przez pedagoga i nauczyciela plastyki. Poprzez konkurs uczniowie apelowali do wszystkich żyjących na Ziemi o ochronę przyrody, życie bez narkotyków, alkoholu, przemocy;
  - h. Polski Czerwony Krzyż podejmował działania wskazujące metody spędzania czasu wolnego bez uzależnień, przeciwdziałające niedostosowaniu społecznemu, demoralizacji, promowaniu zdrowego stylu życia. Zajęcia prowadzone były w formie pogadank, konkursów, prelekcji, kół zainteresowań;
  - i. Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie zorganizowała zajęcia w szkołach całego powiatu lubartowskiego w ramach profilaktyki, w czasie których przybliżano uczniom tematy z cyklu *Jaka jest Twoja świadomość*: m.in. agresja i przemoc rówieśnicza,

odpowiedzialność prawną nieletnich, *Powiem Ci to czego nie usłyszysz od dilerów*. Podejmując działania w zakresie problematyki przemocy w szkołach, prowadzono stałą współpracę z kuratorami sądowymi i społecznymi, pedagogami szkolnymi i nauczycielami. Dzielnicowi oraz Zespół ds. Prewencji Kryminalnej KPP Lubartów uczestniczyli w spotkaniach z gronem pedagogicznym, rodzicami, gdzie poruszano problematykę przemocy rówieśniczej.

Realizując *Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010* systematycznie kontrolowano przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim; wdrażano programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców; policjanci brali udział w festynach tematycznych i zajęciach sportowo-rekreacyjnych skierowanych do młodzieży.

W ramach realizacji *Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV na lata 2007-2011* Zespół ds. Prewencji Kryminalnej KPP w Lubartowie brał udział w spotkaniu poświęconym tematyce HIV/AIDS dla uczniów szkoły średniej.

W ramach realizacji *Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży* prowadzono spotkania i prelekcje dla młodzieży szkolnej, podczas których przekazywano uczniom podstawowe informacje, dotyczące odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełnione czyny karalne oraz postępującej demoralizacji;

- j. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Lubartowie realizowało cykliczną *VII-VIII Edycję Warsztatów Korekcyjno-Edukacyjnych* dla sprawców oraz ofiar przemocy domowej.

3. *Prowadzenie rubryki informacyjnej w lokalnej prasie, rozpowszechniającej problematykę uzależnień i sposoby walki z ich skutkami*

Na łamach lokalnej prasy tj. tygodnika „Lubartowiak” ukazywał się cykl artykułów w rubryce *Krótkie rozumki*, które poruszały problematykę nietrzeźwości kierowców oraz skutki takiego postępowania. Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie informowała na łamach tygodnika o tym, iż kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu jest przestępstwem. Dodatkowo, w niektórych numerach pisma ukazywały się artykuły dotyczące tematyki antyalkoholowej i antynarkotykowej np.: w Nr 22 – *Z promilami*; Nr 39 – *Jechał pod wpływem narkotyków; Pijany wiózł dzieci*. Publikowano informacje dotyczące profilaktyki uzależnień tj.: w Nr 31 – *Profilaktyka uzależnień*; w Nr 32 – *Alkohol uzależnia*; w Nr 38 – *Nikotyna też zabija*; w Nr 39 – *Uzależnienie od leków*; w Nr 45 – *Współuzależnienie. Alkohol niszczy rodzinę*.

4. *Prowadzenie działań dotyczących profilaktyki uzależnień*

Powyższy projekt był realizowany w ramach działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której głównym celem jest propagowanie zdrowego, trzeźwego stylu życia i przeciwdziałania alkoholizmowi, leczenia i rehabilitacji. Co roku opracowywane są programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które mają na celu przede wszystkim odnosić się nie tylko do osób z problemem alkoholowym, ale także do ich rodzin, a zwłaszcza dzieci i młodzieży.

W 2010 r. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowała zadania strategiczne, które uwzględniały: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu; udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności

ochrony przed przemocą w rodzinie; profilaktykę dotyczącą szkodliwości nadużywania napojów alkoholowych i środków psychotropowych; realizację na terenie szkół lubartowskich programów z zakresu zagrożeń alkoholizmem, narkotykami, nikotyną i przemocą m.in.: *Spójrz inaczej; Spójrz inaczej na agresję; Dzieci w sieci; Sport ucieczką od nałogów*, do których prowadzenia przeszkolono w 2010 r. łącznie 50 osób (w programach tych uczestniczyło ok. 2.000 uczniów); wspieranie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych; wspieranie programów w placówkach leczenia otwartego; wspieranie organizacyjno-finansowe podejmowanych działań na rzecz organizacji spędzania wolnego czasu oraz świetlic profilaktyczno-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 2 w 2010 r.:

- Zwiększenie dostępności i skuteczności organizowanych form pomocy psychologicznej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin alkoholowych;
- Upowszechnienie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod kształcenia postaw, służących zdrowemu i trzeźwemu życiu;
- Podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie zagrożeń uzależnieniami;
- Wypracowanie środowiskowego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ramach celu strategicznego 3, realizowano *Program aktywizacji i integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka w Lubartowie*, skierowany do osób bezrobotnych, bezdomnych, niepełnosprawnych, starszych wiekiem. Głównym zamierzeniem tego programu jest poszukiwanie nowych rozwiązań pomocy pozamaterialnej, tak aby przeciwdziałać zjawisku „uzależniania” się świadczeniobiorców od finansowej pomocy społecznej oraz dążenie do zmiany ich postawy z pasywnej na aktywną. Aby sprostać temu zadaniu w 2010 roku realizowano:

1. W zakresie *Aktywizacji osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji, obejmowanych pomocą społeczną*:
  - a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie w okresie 01.01.2010 r.- 31.12.2010 r. realizował projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego pt.: *OD AKTYWIZACJI DO ROZWOJU. Integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej w Lubartowie*. Celem głównym projektu było zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym oraz dyskryminowanym na rynku pracy, a także podwyższenie ich statusu zawodowego i społecznego poprzez przygotowanie do wejścia na rynek pracy i integrację z rynkiem pracy. Projekt zakładał wsparcie 25 osobowej grupy beneficjentów korzystających z pomocy społecznej, nieaktywnych zawodowo, a także zatrudnionych, w wieku aktywności zawodowej poprzez zastosowanie instrumentów aktywnej integracji: zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, z wykorzystaniem

podstawowego narzędzia pracy – kontraktu socjalnego. Osiągnięto wszystkie zamierzone rezultaty projektu tj.: zawarcie 37 kontraktów socjalnych z uczestnikami projektu; ukończenie przez 25 osób udziału w realizacji projektu w dniu 31.12.2010 r.; ukończenie przez 25 uczestników wybranego szkolenia zawodowego typu: *Gastronomia z prowadzeniem działalności gospodarczej* – 5 osób, *Kosmetyka i stylizacja paznokci* – 2 osoby, *Opiekunka osoby starszej i niepełnosprawnej* – 4 osoby; *Sprzedawca z obsługą komputera i maszyn liczących* – 4 osoby; *Magazynier z obsługą wózków jezdniowych z napędem silnikowym i komputerowych programów magazynowo-księgowych, kas fiskalnych* – 4 osoby; *Rachunkowość budżetowa od podstaw* – 6 osób. Osiągnięte rezultaty miękkie to: nabycie umiejętności w zakresie aktywnego poszukiwania pracy poprzez 27 uczestników; ukończenie zajęć indywidualnych i grupowych z zakresu doradztwa zawodowego przez 27 osób; wzrost samooceny i pewności siebie poprzez ukończenie zajęć indywidualnych i grupowych z zakresu podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych i udział w terapii psychologicznej przez 27 osób; zwiększenie motywacji do poszukiwania pracy m.in. dzięki ukończonym zajęciom z zakresu doradztwa zawodowego;

b. W Oddziale Lubelskiej Fundacji Rozwoju w Lubartowie w 2010 r. zorganizowano 67 szkoleń. Łącznie z usług szkoleniowych skorzystało 857 osób, w tym 216 długotrwale bezrobotnych z miasta Lubartowa. Fundacja realizowała następujące projekty:

- *Rozwój w dobie zmian* – dla 22 beneficjentów, który skierowany był do osób pracujących po 50 roku życia, ale również do pracowników administracji i służb społecznych;
- *Start w przedsiębiorczość II* – dla 14 osób, skierowany do osób planujących rozpocząć działalność gospodarczą;
- *Schodami do góry* – to kolejny projekt, którym objęto 19 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach tego projektu zrealizowano: *Program resocjalizacji społeczno-zawodowej*, w którym uczestniczyło 9 beneficjentów;
- *Wyjść przed nawias* – dla 33 osób. Projekt skierowany do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w ramach którego przeprowadzono *Program aktywizacji społeczno – zawodowej* dla 33 beneficjentów.

W ramach projektów: *Wyjść przed nawias* i *Schodami do góry*, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, przeprowadzono doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy. Z tej usługi skorzystały 52 osoby.

Bezrobotni zgłaszający się do *Klubu Pracy* uzyskali wsparcie w poszukiwaniu zatrudnienia w postaci: pomocy przy sporządzaniu dokumentacji związanej z ubieganiem się o pracę, pomocy doradczej w zakresie prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, wyboru dalszej drogi edukacji, zachowania się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, przedstawienia aktualnych ofert pracy, udostępnienia nieodpłatnych stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, prowadzenia działań w szkołach średnich związanych z edukacją młodzieży.

W 2010 r. zorganizowano 2 sesje tematyczne; udzielono 51 porad indywidualnych; odbyło się doradztwo zawodowe dla 24 osób, doradztwo personalne dla 2 osób oraz porady dla 25 bezrobotnych z zakresu zakładania działalności gospodarczej.

Oddział Lubelskiej Fundacji Rozwoju w Lubartowie na bieżąco rejestruje wszystkie zgłaszane oferty pracy. W ramach *Pośrednictwa pracy* w 2010 r. pozyskano 32 oferty pracy stałej i okresowej, z których skorzystały 84 osoby. Zorganizowano 1 giełdę pracy.

2. *Prowadzono punkt informacyjny o aktualnych ofertach pracy, poradnictwie, szkoleniach i pomocy socjalnej*

Realizatorem tego projektu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Lubartowie. Punkt informacyjny mieści się w siedzibie Ośrodka, a głównymi beneficjentami wsparcia są osoby bezrobotne figurujące w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie i korzystające z pomocy społecznej. W 2010 r. udostępniono 71 ofert pracy, które za pośrednictwem pracowników socjalnych przekazano bezrobotnym klientom, poszukującym zatrudnienia.

3. Utworzono Klub Integracji Społecznej

Realizatorem zadania jest Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Lubartowie, które w 2010 r. utworzyło *Klub Integracji Społecznej* dla mieszkańców powiatu lubartowskiego.

KIS zainicjował: działania terapeutyczne, działania edukacyjno-korekcyjne oraz poradnictwo prawno-administracyjne.

Rozwój bazy ofertowej KIS m.in. w zakresie działań zatrudnieniowych, planowany jest w 2011 r.

4. Podejmowano działania wolontarystyczne

W 2010 r. działania wolontarystyczne podjęły 4 koła działające w szkołach tj.: Gimnazjum Nr 1, Gimnazjum Nr 2, II Liceum Ogólnokształcącym, Zespole Szkół Nr 2. Zrzeszają one aktywną, wrażliwą i zaangażowaną młodzież, która czynnie uczestniczy w imprezach kulturalnych, akcjach charytatywnych.

W 2010 r. Szkolny Klub Wolontariusza, działający przy II Liceum Ogólnokształcącym w Lubartowie podjął współpracę z instytucjami, m.in.: szkołami, przedszkolami, domami dziecka i domami opieki, hospicjum, UNICEF, Polską Akcją Humanitarną; wymieniał się doświadczeniami z wolontariuszami z Litwy, Niemiec i Ukrainy.

Szkolne Koło Wolontariatu przy Gimnazjum Nr 2 zrzesza 20 uczniów i pracuje zgodnie z przyjętym programem.

5. Opracowano i realizowano projekty skierowane do grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym

Do realizacji projektu przystąpiły:

- a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie zrealizował 6 projektów socjalnych tj.: *Zabawa Karnawałowa* – Projekt skierowany był do dzieci z rodzin ubogich z terenu miasta Lubartowa, które długotrwale korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Celem projektu było wskazanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez zabawę oraz wsparcie zagrożonych środowisk wykluczeniem społecznym. Służył integracji społecznej dzieci z różnych środowisk. Spotkanie odbyło się w okresie ferii zimowych w sali gimnastycznej Gimnazjum Nr 1 w Lubartowie, udostępnionej nieodpłatnie przez placówkę. Uczestniczyło w nim 101 dzieci w wieku od 7 do 12 lat. Dzieci brały aktywny udział w przygotowanych dla nich grach i konkursach, za które były nagrodzone maskotkami i słodyczami. Podczas przerwy zostały poczęstowane paczkami i napojami. Spotkanie zakończyło się wręczeniem dzieciom paczek ze słodyczami. Imprezę udało się przygotować dzięki współpracy

z Urzędem Miasta, wolontariuszami oraz sponsorami, którzy nieodpłatnie przekazali pączki i napoje;

Międzynarodowy Dzień Osób Starszych 2010 – Projekt został przygotowany z myślą o osobach starszych z okazji „Międzynarodowego Dnia Osób Starszych”. Celem głównym projektu było przełamanie stereotypów związanych z obrazem starości oraz integracja ze środowiskiem lokalnym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W spotkaniu wzięło udział 70 osób – podopiecznych MOPS w Lubartowie oraz pensjonariuszy DDPS w Lubartowie;

Spotkanie Oplatkowe – Projekt ten został skierowany do podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie i pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej, a zwłaszcza osób samotnych, nie posiadających bliskiej rodziny, pozbawionych możliwości spędzenia Świąt Bożego Narodzenia w gronie najbliższych. Jego celem było zintegrowanie środowiska osób samotnych, danie wzajemnego wsparcia i poczucia „bycia razem”, promowanie aktywnych postaw członków społeczności lokalnej z nastawieniem na pomaganie innym. Podczas spotkania panował nastrój bożonarodzeniowy, w którego klimat uczestnicy spotkania zostali wprowadzeni przez kołędujące dzieci ze świetlicy środowiskowej, działającej przy ośrodku pomocy społecznej. Przy wigilijnym stole zasiadło 54 zaproszonych gości. Środki finansowe na realizację projektu pochodziły z Urzędu Miasta Lubartów oraz z środków ujętych w planie finansowym MOPS dla DDPS w Lubartowie;

Śniadanie Wielkanocne 2010 – W okresie świątecznym zorganizowano zbiórkę artykułów spożywczych i przemysłowych w sklepach na terenie miasta, do której włączyli się aktywnie wolontariusze z lubartowskich szkół, uczniowie szkoły muzycznej, ofiarując słodczyce zebrane podczas imprezy okolicznościowej. Swoją pomocą akcję wsparli funkcjonariusze Straży Miejskiej w Lubartowie. Z zebranych artykułów przygotowano 40 paczek świątecznych, które po zakończeniu zbiórki dostarczono najuboższym rodzinom, będącym beneficjentami ośrodka pomocy społecznej;

Gwiazdka 2010 – Celem akcji było przygotowanie paczek świątecznych dla rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Z zebranych artykułów spożywczych w lubartowskich sklepach oraz podczas akcji *Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę, I ty możesz zostać św. Mikołajem*, a także przez młodzież z Sejmiku Dzieci i Młodzieży Miasta Lubartowa, przygotowano 64 paczki żywnościowe. Pozostałe dary tj. odzież i obuwie przekazano podopiecznym MOPS w Lubartowie;

Barwy Lata – Projekt skierowano do 30 dzieci pochodzących z rodzin objętych pomocą społeczną, a także uczęszczających do świetlicy środowiskowej przy ośrodku pomocy społecznej. Celem projektu było kształtowanie prospołecznych zachowań dzieci w wieku szkolnym oraz rozwijanie ich zainteresowań. Realizacja projektu odbywała się w plenerze i połączona była z konkursem plastycznym. W spotkaniu uczestniczył funkcjonariusz policji, który przybliżył dzieciom tematykę bezpiecznych i pozytywnych zachowań w środowisku domowym, rówieśniczym i szkolnym. Projekt był współfinansowany przez Urząd Miasta Lubartów i sponsorów;

- b. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych realizowało projekty w ramach PO KL tj.: *Prosynteza, Śladami Twórczości Ludowej, Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy II, PO FIO 2011 „Detektywi na tropie” – odkrywamy i budujemy więzi międzypokoleniowe*. Dodatkowo SIL organizował: działania terapeutyczne i edukacyjno-korekcyjne, poradnictwo prawno-administracyjne oraz działania zatrudnieniowe; prowadził też klub socjoterapeutyczny „PROMYK”. We współpracy z Sądem Rejonowym w Lubartowie Stowarzyszenie organizowało i nadzorowało prace społecznie-użyteczne;
- c. Zespół Szkół Nr 2 w Lubartowie realizował projekty:

Archimedes – w ramach którego powstały 4 koła naukowe (matematyczne, biologiczne, fizyczne i chemiczne), odbyły się zajęcia dodatkowe dla pięciu grup z ww. przedmiotów; w projekcie brało udział 230 uczniów;

Szkoła równych szans – zorganizowano ok. 300 godzin zajęć wyrównawczych, powstały koła zainteresowań, koła sportowe oraz 40 godzin poświęcono na zajęcia z doradztwa zawodowego; przeprowadzano 18 rodzajów różnych zajęć;

Comonius, w ramach którego uczniowie szkoły wyjechali na wymianę międzynarodową do Włoch;

Młodzieżowe Uniwersytety Matematyczne – w ramach którego prowadzono zajęcia rozszerzające oraz wyrównujące wiedzę;

- d. Szkoła Podstawowa Nr 3 w ramach akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy tj. *Ratujemy i uczymy ratować*, przeszkolono 16 klas z zakresu udzielania pierwszej pomocy i resuscytacji;
- e. Polski Czerwony Krzyż – w ramach programu *Bezpieczna szkoła – bezpieczne miasto*, skierowanego do uczniów lubartowskich szkół podstawowych oraz gimnazjum, przeszkolono 45 osób w zakresie pierwszej pomocy;
- f. Środowiskowy Dom Samopomocy realizując jeden z celów statutowych, jakim jest *rehabilitacja społeczna* osób z zaburzeniami psychicznymi, aktywizował wskazane osoby, poprzez włączenie ich w cykl życia społecznego w formie udziału w różnych przedsięwzięciach organizowanych przez placówkę. W 2010 roku ŚDS proponował swoim uczestnikom udział w 30 imprezach o charakterze integracyjnym, sportowym, kulturalnym, rozrywkowym i rekreacyjnym. W ramach *rehabilitacji zawodowej* organizowano zajęcia w pracowniach terapeutycznych tj. kulinarnej, stolarsko-mechanicznej i komputerowej, których celem było wyrobienie u uczestników cech pozwalających na ewentualne podjęcie aktywności zawodowej: punktualności, staranności, wytrwałości, umiejętności pracy w zespole.

W ramach projektu *W drodze do lepszego jutra – II edycja*, współfinansowanego z środków EFS w ramach PO KL, wsparciem objęto 12 uczestników ŚDS.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 3 w 2010 roku:

- Obniżenie poziomu bezrobocia wśród osób z grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym objętych pomocą społeczną;
- Umożliwienie osobom bezrobotnym uzyskania kompleksowych informacji o ofertach pracy, wolnych miejscach pracy, usługach, poradnictwa zawodowego, szkoleniach oraz pomocy socjalnej;
- Zmniejszenie skali marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych w kierunku stworzenia solidaryzmu społecznego.

Działania realizowane w ramach celu strategicznego 4 - *Miejskiego programu równego dostępu do edukacji, kultury i sportu osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym*, zmierzają do zapewnienia dostępu mieszkańcom miasta zagrożonych marginalizacją społeczną do dóbr społecznych (edukacji, kultury, sportu). Cel ten osiągnąć był poprzez realizowanie programów edukacyjnych, podejmowanie działań społeczno-kulturalnych w środowisku lokalnym w ramach:

1. *Prowadzenia wypożyczalni podręczników szkolnych dla dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji*

Gimnazjum Nr 2 pozyskało 132 egzemplarze podręczników do klas I-III, w tym: 109 egzemplarzy pochodziło z wydawnictw pedagogicznych, a 23 zakupiono z funduszu Rady Rodziców. W roku szkolnym 2010/11 biblioteka wypożyczyła 130 egzemplarzy podręczników 37 uczniom gimnazjum. Kompletów podręczników wypożyczyło 11 uczniów, zaś 26 gimnazjalistom udostępniono pojedyncze egzemplarze.

2. *Opracowanie systemu likwidacji barier architektonicznych, informacyjnych, komunikacyjnych, społecznych i psychologicznych ułatwiających dostęp osób niepełnosprawnych do lokalnych instytucji edukacyjnych*

W 2010 r.:

- a. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Lubartowie prowadziło *Klub Seniora i Osoby Niepełnosprawnej „Otwarte Serca”*, dostępne dla lokalnej społeczności zagrożonej wykluczeniem społecznym;
- b. Środowiskowy Dom Samopomocy w Lubartowie jako dzienna placówka wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami psychicznymi, w 2010 r. obejmował opieką 57 osób z terenu powiatu lubartowskiego i miasta/gminy Lubartów (25 osób). Część z nich miała zapewniony przez placówkę dowóz na zajęcia.
W ramach projektu *Zakup samochodu – autobusu 16+1 miejscowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich*, zakupiono autobus Ford Transit. Inwestycja ta była możliwa dzięki otrzymanym środkom z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Starostwa Powiatowego w Lubartowie. Dzięki temu przedsięwzięciu znacznie podniósł się komfort i bezpieczeństwo jazdy; zaobserwowano też wyższą frekwencję uczestników.
Bariery psychologiczne tj. niechęć do wsparcia instytucjonalnego, personel placówki minimalizował poprzez otwartość w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi, wyrażającymi chęć korzystania z usług ŚDS. Pracownicy docierali także do rodzin uczestników, a potem systematycznie podtrzymywali kontakt. W 2010 r. 45% rodziców/opiekunów odwiedziło placówkę w celu skorzystania z porady specjalistów (lekarza psychiatry, psychologa, pedagoga) lub rozmowy z personelem terapeutycznym.
Działające przy ŚDS *Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych LIBRA*, którego cele statutowe obejmują przede wszystkim działalność na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, w roku 2010 w dalszym ciągu realizowało zadania związane z ułatwieniem dostępu osobom niepełnosprawnym do kultury sportu i rekreacji.
W dniach 05.07.2010 – 16.07.2010 ŚDS przy współpracy z PCPR zorganizował wyjazd 37 osobowej grupy podopiecznych na turnus rehabilitacyjny do Jarosławca nad morzem;
- c. Szkoła Podstawowa Nr 4 w Lubartowie zrealizowała projekt edukacyjny *Żyj inaczej* w oddziale integracyjnym. Organizowano zajęcia integrujące zespół klasowy, mające na celu wzmocnienie tolerancji, empatii i szacunku wobec niepełnosprawnych kolegów. Udzielano pomocy i wsparcia w sytuacjach szkolnych, ćwiczonych poprzez zabawę i aktywność twórczą. Odbiorcami projektu byli uczniowie oddziałów integracyjnych.

3. *Organizowanie wydarzeń artystycznych, kulturalnych i sportowych z udziałem osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym*

Do realizacji wskazanych imprez organizowanych w instytucjach na terenie miasta przystąpiły:

- a. Lubartowski Ośrodek Kultury, który był organizatorem i współorganizatorem imprez kulturalnych i sportowych, kierowanych do wszystkich mieszkańców miasta, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2010 r. przeprowadzono 40 imprez w formie spotkań autorskich, wystaw, koncertów, konkursów, turniejów i warsztatów w różnych dziedzinach, zabaw okolicznościowych, zajęć tematycznych. Wszystkie działania ukierunkowane były na rozwój kulturalny społeczności lokalnej i integrację środowiska;
- b. II Liceum Ogólnokształcące było organizatorem:
XIII edycji Sportowych Potyczek – sportowe współzawodnictwo klas I-III szkół podstawowych w Lubartowie, w których uczestniczyły 3 drużyny liczące 90 zawodników i 20 Sędziów Młodzieżowych z II Liceum Ogólnokształcącego;
XXIII edycji O Uśmiech Dziecka – zawody rekreacyjno-sportowe, w których uczestniczyły 3 drużyny liczące 90 zawodników i 20 Sędziów Młodzieżowych;
XX edycji Międzyszkolnych Igrzysk Lekkiej Atletyki MILA - turniej sportowy zorganizowany dla 82 zawodników szkół podstawowych w Lubartowie oraz 22 sędziów młodzieżowych z II LO;
- c. W Zespole Szkół Nr 2 poloniści we współpracy z innymi nauczycielami zorganizowali: *Dzień Patrona Szkoły, Koncert Mikołajkowy, Jasełka, kolędę szkolną, akademie z okazji: 11-go Listopada i Święta Niepodległości*. W przygotowaniach ww. wydarzeń artystycznych brali udział uczniowie z klas uczestniczących w spektaklach, w tym zagrożeni wykluczeniem społecznym.
W ramach funkcjonującej w szkole biblioteki szkolnej oraz centrum multimedialnego, młodzież mogła skorzystać z bezpłatnego dostępu do Internetu.
Szkoła jako instytucja przyjazna osobom z dysfunkcjami, niepełnosprawnościami, ułatwiała dostęp do pomocy pedagogicznej i psychologicznej;
- d. Środowiskowy Dom Samopomocy proponował swoim podopiecznym uczestnictwo w imprezach artystycznych, kulturalnych i sportowych z udziałem osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi tj.:
V Mikołajkowy Turniej Tenisa Stołowego dla Osób Niepełnosprawnych;
V Miejską Paraolimpiadę;
V Integracyjny Przegląd Aktywności Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „Moja Sztuka – Moje Życie”;
- e. Szkoła Podstawowa Nr 3 zorganizowała:
V Paraolimpiadę, która adresowana była do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z terenu miasta Lubartowa, mających utrudniony dostęp do edukacji. Celem imprezy była integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym poprzez uczestnictwo w wydarzeniach artystycznych, kulturalnych i sportowych. Do akcji włączyli się wolontariusze – nauczyciele i dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 3;
Ćwiczenia z Olą – cykliczne programy propagujące aktywność ruchową;
zajęcia gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej o charakterze edukacji zdrowotnej dla uczniów klas 0-VI, w których wzięły udział dzieci z głębokim upośledzeniem umysłowym;
Świąteczne Pływanie – projekt realizowany w formie zawodów na basenie szkolnym dla wszystkich chętnych;

zawody sportowe oraz mistrzostwa szkolne w różnych dziedzinach (biegi przełajowe, tenis stołowy, halowa piłka nożna, badminton drużynowy, pływanie sztafetowe i indywidualne, mini koszykówka);

O uśmiech dziecka – zawody rekreacyjno-sportowe.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 4 w 2010 roku:

- Zrównoważenie szans edukacyjnych dzieci z rodzin wielodzietnych i w trudnej sytuacji materialnej;
- Stworzenie warunków do edukacji osób niepełnosprawnych;
- Zwiększenie udziału osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w edukacji szkolnej, wydarzeniach artystycznych, kulturalnych i sportowych na terenie miasta.

Cel 5 dokumentu Strategii określa *Miejski program rozwoju służb społecznych oraz skutecznego systemu pomocy opartego na współpracy instytucjonalnej*. Zadaniem tego programu jest stworzenie współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami pomocowymi działającymi na terenie miasta, a tym samym rozwinięcie skutecznej, skoordynowanej pomocy instytucjonalno-usługowej dla osób z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Cel ten osiągnąć był poprzez:

1. Utworzenie zintegrowanego systemu instytucjonalnej pomocy społecznej

Zintegrowany system instytucjonalnej pomocy społecznej polega przede wszystkim na współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami pomocowymi działającymi na terenie miasta, a tym samym rozwinięciu skutecznej, skoordynowanej pomocy instytucjonalno-usługowej dla osób z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Działania takie mają wymiar długofalowy i przekładają się na cały okres realizacji Strategii.

Realizowały to instytucje:

- a. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w ramach umowy partnerskiej z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz z Lubelskim Ośrodkiem Samopomocy w Lublinie;
- b. Środowiskowy Dom Samopomocy – Zespół Wspierająco-Aktywizujący w ŚDS w ramach tworzenia sieci specjalistycznego wsparcia, współpracował z placówkami na terenie miasta i powiatu, które w zakresie swojej działalności zajmują się problematyką osób z zaburzeniami psychicznymi m.in. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie oraz ośrodkami pomocy społecznej na terenie powiatu – pozyskiwano i wymieniało informacje na temat osób przebywających w placówce i nowych uczestnikach, jak też w przypadku interwencji kryzysowej w celu ustalenia wspólnych, skoordynowanych działań na rzecz uczestników;
- c. Zespół Szkół Nr 2 współpracował z: Powiatową Komendą Policji w Lubartowie, z którą zorganizowano cykl wykładów na temat *Jaka jest twoja świadomość*; kuratorami rodzinnymi w celu uzyskania informacji o uczniach mających dozór kuratorski;
- d. Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie utrzymywała stały kontakt z instytucjami zwalczającymi patologie społeczne oraz wspierającymi osoby potrzebujące pomocy;

- e. Lubelska Fundacja Rozwoju w Lubartowie współpracowała z: Urzędem Miasta w Lubartowie i urzędami 12 okolicznych gmin, ośrodkami pomocy społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy w Lubartowie w zakresie aktywizacji zawodowej i pomocy osobom bezrobotnym; Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubartowie w celu podjęcia działań w zakresie realizacji projektu systemowego, skierowanego do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; szkołami średnimi w zakresie organizacji spotkań z zakresu przedsiębiorczości dla klas maturalnych; Aresztem Śledczym w Lublinie w zakresie realizacji *Programu resocjalizacyjnego dla osób osadzonych w Areszcie Śledczym*; przedsiębiorcami w zakresie pozyskiwania ofert pracy;
- f. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie współpracował z: organizacjami zajmującymi się dystrybucją żywności w ramach programu unijnego PEAD (PCK, Kościołem Zielonoświątkowym, Akcją Katolicką); Stowarzyszeniem Alwernia – w zakresie wspierania dzieci z rodzin najuboższych i przygotowania paczek mikołajkowych; innymi instytucjami w zakresie wymiany informacji, organizowania pomocy itp. na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia instytucjonalnego.

2. Szkolenia dla pracowników instytucji zajmujących się osobami z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym

Lubelska Fundacja Rozwoju w 2010 r. realizowała projekt *Rozwój w dobie zmian*. Projekt był skierowany do osób pracujących po 50 roku życia, m.in. pracowników administracji i służb społecznych.

Realizując projekt *Ekonomia społeczna – łącznikiem celów gospodarczych z misją społeczną*, który jest skierowany do pracowników służb społecznych, zarówno instytucji samorządowych jak i pozarządowych, zorganizowano konferencje i warsztaty wyjazdowe z zakresu pomocy społecznej, ekonomii społecznej, partnerstwa i współpracy. Zrealizowano 2 sesje warsztatowe dla 32 osób.

3. Prowadzenie Zespołu Specjalistycznego Poradnictwa przez MOPS

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działa Zespół Poradnictwa Specjalistycznego, w ramach którego pracują: pedagog, psycholog, oraz specjalista pracy socjalnej posiadający przygotowanie w zakresie negocjacji w sytuacjach kryzysowych. Pracownicy Zespołu w 2010 r. udzielali porad i wsparcia osobom i rodzinom, które miały trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Z pomocy merytorycznej specjalistów korzystali również pracownicy socjalni.

W ramach:

- a). *poradnictwa psychologicznego* – psycholog diagnozował problemy osób i rodzin, udzielał porad i wsparcia, podejmował działania mające na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu, prowadził indywidualną terapię ukierunkowaną na poprawę funkcjonowania osoby lub rodziny. Ogółem odbył 127 konsultacji indywidualnych z klientami MOPS, uczestniczył w 53 spotkaniach z klientami Ośrodka w ich miejscu zamieszkania, a także przeprowadził 120 konsultacji z pracownikami socjalnymi;
- b). *poradnictwa pedagogicznego* – pedagog udzielał konsultacji pracownikom socjalnym w prowadzonej przez nich pracy socjalnej, prowadził rozmowy oraz terapię pedagogiczną z dziećmi i rodzicami, diagnozował problemy osób/rodzin. Ogółem udzielił 160 konsultacji pracownikom socjalnym, odbył 163 rozmowy terapeutyczne z podopiecznymi, uczestniczył w 28 wizytach złożonych w miejscu zamieszkania klientów MOPS;

c). *poradnictwa rodzinnego* – pracownik socjalny udzielał wsparcia osobom i rodzinom w różnych aspektach ich funkcjonowania: wychowawczym, społecznym i ekonomicznym; podejmował działania skierowane na pomoc w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, sytuacji kryzysowych osoby/rodziny, w zakresie udzielania wsparcia ofiarom przemocy. Ogółem udzielił 67 porad.

4. *Udostępnienie informacji o działalności instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie miasta za pomocą Internetu*

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie na aktywnej stronie internetowej www.mops-lubartow.pl udostępnia aktualne informacje dotyczące: działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie oraz innych instytucji pomocowych. Celem tego przedsięwzięcia jest rozpowszechnianie tematyki związanej z pomocą społeczną.

5. *Lokalna koalicja partnerów społecznych realizujących cele zmierzające do rozwiązywania problemów społecznych*

Realizacja wskazanego projektu polegała przede wszystkim na współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami udzielającymi różnorodnej pomocy i wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Koalicja ma na celu rozwinięcie skutecznej, skoordynowanej pomocy instytucjonalno-usługowej dla osób z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 5 w 2010 roku:

- Wzrost kompetencji osób świadczących pomoc osobom z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Wzrost poziomu świadczonych usług z zakresu pomocy społecznej;
- Poprawa dostępności i jakości pracy socjalnej;
- Zwiększenie dostępności do praw i usług mieszkańców miasta, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Cel 6 dokumentu Strategii określa *Program profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną*. Jego zadaniem jest: zapewnienie zabezpieczenia socjalnego rodziny, jej wspieranie w procesie wychowania i socjalizacji, rozwój profilaktyki rodzin zagrożonych dysfunkcjonalnością oraz podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie. W 2010 roku realizowano projekty:

1. *Diagnozowanie i monitorowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie*

Proces diagnozowania i monitorowania warunków życia rodzin odbywa się na bieżąco w ramach pracy ośrodka pomocy społecznej, gdzie pracownik socjalny dociera bezpośrednio

do środowiska życia rodziny/osoby wymagającej zewnętrznego, instytucjonalnego wsparcia. W ramach szeroko rozumianej pracy socjalnej określa się potrzeby i oczekiwania w celu udzielenia skutecznej, celowej pomocy środowiskom zagrożonym.

W 2010 roku pracownicy socjalni zdiagnozowali 677 środowisk na terenie miasta, w których przeprowadzono 2.850 wywiadów środowiskowych. Pracę socjalną prowadzono z 1.119 osobami.

2. Udzielanie pomocy socjalnej rodzinie znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej

Pomoc socjalna koncentruje się przede wszystkim na świadczeniach finansowych udzielanych przez ośrodek pomocy społecznej. W 2010 roku różnego rodzaju świadczenia przyznano 903 osobom, wydając 4.927 decyzji administracyjnych.

Pomocą społeczną objęto 6,6% lubartowian, w tym w ramach zadań:

zleconych – 21 osób;

własnych – 885 osób.

Realizując zadania własne, które są finansowane z budżetu gminy, pomocy udzielano w formie: pokrycia kosztów posiłków – obiadów w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, przyznania świadczeń pieniężnych na zakup żywności w ramach programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, zasiłków okresowych, pokrycia kosztów usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, sprawienia pogrzebu, przyznania zasiłków celowych i pomocy w naturze, dofinansowania kosztów pobytu mieszkańców Lubartowa w domu pomocy społecznej, przyznania zasiłków stałych i opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób otrzymujących zasiłki stałe, świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkujących na terenie miasta Lubartów.

W ramach zadań zleconych do realizacji Gminie przez administrację rządową, pomoc otrzymało 19 osób w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadaniem zleconym była również wypłata zasiłków dla rodzin rolniczych poszkodowanych w wyniku powodzi w 2010 roku. Z tej formy skorzystały 2 rodziny.

3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole

Projekt ten realizowany był przez MOPS w Lubartowie w ramach programu wieloletniego *Pomoc Państwa w zakresie dożywiania*, którego celem było wspieranie samorządów gminnych w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym tj. dożywianie dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom go pozbawionym. Program przewidywał również przyznawanie zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup artykułów żywnościowych. Beneficjentami Programu były osoby lub rodziny, których dochód nie przekroczył kwoty 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8, ust. 1, pkt 2 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tj. 526,50 zł.

Do programu w 2010 r. przystąpiło 11 szkół i przedszkoli z terenu miasta, w których dożywianiem w ramach Programu objęto 303 dzieci i młodzieży lubartowskiej.

4. Udzielanie pomocy rodzinom w ramach prac Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego

Zespół Poradnictwa Specjalistycznego funkcjonujący w strukturach MOPS w Lubartowie, świadczy porady i udziela wsparcia osobom i rodzinom, które mają trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Pomocy udzielają zatrudnieni w Punkcie

pedagog, psycholog oraz pracownik socjalny w zakresie poradnictwa: pedagogicznego, psychologicznego i rodzinnego. W 2010 roku wsparciem objęto ok. 360 osób.

5. *Prowadzenie warsztatów psychologicznych/pedagogicznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych*

Przedsięwzięciem tym w 2010 r. zajmowały się:

- a. II Liceum Ogólnokształcące, które w ramach zapobiegania stresom i fobiom szkolnym organizowało zajęcia, rozmowy, porady uczniów z nauczycielami, wychowawcami, pedagogami, psychologami w zakresie skutecznych sposobów i modeli uczenia się, radzenia sobie w sytuacjach trudnych itp. Szkoła korzystała również z fachowej pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lubartowie;
- a. Gimnazjum Nr 2 organizowało spotkania i indywidualne konsultacje psychologa z rodzicami w ramach programu *www.kłopoty*, poświęcone rozwiązywaniu problemów i radzenia sobie w różnych sytuacjach z dziećmi;
- b. Zespół Szkół Nr 2 prowadził punkt konsultacyjny, w którym dyżur pełnił psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, udzielający porad i wsparcia uczniom, rodzicom i nauczycielom.

6. *Opracowanie i realizowanie programów edukacyjnych w zakresie oświaty zdrowotnej*

W 2010 r.:

- a. Polski Czerwony Krzyż realizował zadania w zakresie promocji zdrowia głównie w środowisku dzieci i młodzieży w szkołach i dwóch placówkach wsparcia dziennego.
Zorganizowano:
Olimpiadę promocji zdrowego stylu życia PCK, w której uczestniczyło 8 placówek oświatowych (szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne) – łącznie ok. 220 uczniów;
Turniej gminny *Jak żyć zdrowo*, w którym uczestniczyły czteroosobowe drużyny ze szkół podstawowych;
Turniej PCK pt.: *Bezpieczeństwo=Zdrowie* – organizowany przez Szkolne Koło PCK przy Gimnazjum Nr 1 w Lubartowie; obejmował on szereg konkurencji z zakresu promocji zdrowia oraz bezpieczeństwa zachowań; uczestniczyły w nim trzysobowe drużyny z pierwszych klas gimnazjalnych i klas szóstych szkół podstawowych.
Polski Czerwony Krzyż w Lubartowie realizował także zadania z zakresu honorowego krwiodawstwa, propagowane głównie w środowisku młodzieży szkolnej podczas Turnieju Szkół w Honorowym Krwiodawstwie pt.: *Młoda krew ratuje życie*.
W obchodach *Dni Honorowego Dawstwa Krwi PCK* uczestniczyło 75 osób.
Odbły się *Rejonowe Mistrzostwa Pierwszej Pomocy PCK*, w których wzięło udział 6 drużyn z Lubartowa (łącznie 30 osób).
W ramach akcji „*Bezpieczna szkoła – bezpieczne miasto*” przeprowadzono szkolenia z zakresu pierwszej pomocy dla 45 osób – uczniów szkół podstawowych i gimnazjum.
Dodatkowo przeszkolono 98 osób – kursantów prawa jazdy w zakresie udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych;
- b. W Gimnazjum Nr 1 podczas zajęć biologii odbywały się w tej placówce pogadanki na temat zdrowego stylu życia, zachowań asertywnych; wskazywano uczniom szkodliwe działanie i negatywny wpływ nikotyny i alkoholu na organizm;
- c. Zespół Szkół Nr 2 zorganizował programy:

- profilaktyki wad cewy nerwowej u noworodków *Już teraz mogę zadbać o zdrowie swojego przyszłego dziecka*;
- profilaktyki i wczesnego diagnozowania nowotworów sutka u kobiet *Różowa wstążeczka*;
- d. Szkoła Podstawowa Nr 3 w ramach Szkolnego Zespołu Edukacji Zdrowotnej promowała zdrowy tryb życia, organizując na terenie szkoły *Dzień Jabłka* i *Dzień Marchewki*. Szkoła uczestniczyła również w akcjach: *Warzywa i owoce w szkole*, *Szklanka mleka dla każdego*. Aktualizowano gazetki tematyczne: *Promocja Zdrowia*, *Gimnastyka korekcyjna*;
- e. Szkoła Podstawowa Nr 4 realizowała projekt edukacyjno-wychowawczy *Chcę Żyć Zdrowo*, którego celem było m.in. promowanie postaw prozdrowotnych uczniów oraz realizowanie działań edukacyjnych z zakresu zdrowego trybu życia; projekt skierowano do uczniów klas I-III. Szkoła realizowała też projekt *Kolorowe dzieci*, promując działania edukacyjne z zakresu zdrowego trybu życia; upowszechniano wzorce i postawy prozdrowotne, profilaktykę problemów alkoholowych i uzależnień.

7. Prowadzenie akcji edukacyjnych wspierających rodzinę w pełnionych przez nią funkcjach

Projekt ten w ub. r. realizowały instytucje:

- a. Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, która prowadziła stałą współpracę z kuratorami sądowymi i społecznymi, pedagogami szkolnymi i nauczycielami, dyrektorami szkół. Dzielnicy oraz referent do spraw nieletnich i patologii uczestniczyli w spotkaniach z gronem pedagogicznym, rodzicami, podczas których poruszano problematykę przemocy rówieśniczej wśród młodzieży szkolnej.
- W ramach *Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przemocy wśród Dzieci i Młodzieży*, policjanci Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie prowadzili spotkania z kadrami pedagogicznymi, które dotyczyły ustalenia procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją oraz zasad współpracy i wymiany informacji.
- Realizując *Krajowy Program Przemocy w Rodzinie* prowadzono działalność edukacyjną policjantów pionu prewencyjnego, skierowaną do lokalnego społeczeństwa. Przyczyniło się to do spadku liczby rodzin, w których interwencje Policji podejmowane były wielokrotnie.
- Dzielnicy w ramach procedury *Niebieskiej Karty* kompleksowo informowali rodziny dotknięte problemem przemocy o zasadach podejmowania działań prawnych i o organizacjach udzielających pomocy w tym zakresie.
- W ramach realizacji *Narodowego Planu Działań na Rzecz Dzieci i Młodzieży 2004-2012 Polska dla Dzieci* podejmowano działania i pomoc w organizowaniu imprez kulturalnych, spotkań rekreacyjno-integracyjnych, których celem była aktywizacja społeczeństwa w celu zmniejszenia zagrożeń patologicznych w mieście, a także propagowanie kultury, sportu i rekreacji;
- b. Gimnazjum Nr 1 zorganizowało szkolenie dla rodziców i nauczycieli na temat wpływu substancji psychoaktywnych (w tym dopalaczy) na młodzież;
- c. Szkoła Podstawowa Nr 4 prowadziła działania edukacyjne z zakresu wychowania, opieki, profilaktyki, elementów pedagogiki, psychologii, terapii w ramach: spotkań z rodzicami uczniów oddziału przedszkolnego, podczas którego przeprowadzono rozmowy na temat: dojrzałości szkolnej dziecka 6-cio letniego; nauki i pracy w oddziale integracyjnym; pozytywnych aspektów integracji dzieci sprawnych i niepełnosprawnych w procesie edukacyjno-wychowawczym; spotkań z rodzicami uczniów niepełnosprawnych – udzielono wsparcia rodzinom w pełnionych przez nią funkcjach; spotkań rodziców z kuratorem sądowym nt. *Eurosieroctwo – Sytuacja dziecka*

- w rodzinie – aspekt prawny; indywidualnych konsultacji dla rodziców w ramach realizacji projektu *Porządki Nieświadomości – Program Wspierania Rozwoju Rodziny*;
- d. Szkoła Podstawowa Nr 3 w ramach projektu *Porządki Nieświadomości – Program Wspierania Rozwoju Rodziny* zorganizowała zajęcia w formie superwizji, gdzie każdy nauczyciel mógł otrzymać wskazówki ze strony profesjonalisty w zakresie wsparcia i pomocy uczniom z problemami zdrowia psychicznego;
  - e. w Zespole Szkół Nr 2 szkoła w zakresie wsparcia rodzin w procesie wychowawczym dzieci, umożliwiła rodzicom swoich wychowanków korzystanie z porad pedagoga szkolnego.
- Dla uczniów klas III zorganizowano spotkanie ze specjalistą Centrum Konsultacji Edukacyjnej „Absolwent” nt. wyboru kierunków kształcenia oraz aktualnych przepisów rekrutacyjnych na uczelnie wyższe;

8. *Wsparcie rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych*

Osoby z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami oraz ich rodziny, na terenie Lubartowa mogą uzyskać pomoc i wsparcie w:

- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie;
- Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholizmu działającym przy SP ZOZ;
- Poradni Odwykowej działającej przy SP ZOZ;
- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubartowie;
- Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych oraz innych świetlicach socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych;
- Stowarzyszeniu Klub Abstynenta „Nadzieja”;
- Stowarzyszeniu Inicjatyw Lokalnych;
- Stowarzyszeniu Wspólnota Małej Drogi EMAUS;
- Stowarzyszeniu Wspólnota Małej Drogi ALWERNIA;
- Ośrodka Psychoterapii i Edukacji;
- w punkcie przy Kościele Zielonoświątkowym.

9. *Organizowanie i prowadzenie zajęć pozaszkolnych*

- a. W Zespole Szkół Nr 2 uczniowie mogli rozwijać swoje zainteresowania, umiejętności czy talenty w kołach: literackim, teatralnym, recytatorskim, fotograficznym, dziennikarskim, kołach przedmiotowych i sportowych;
- b. Polski Czerwony Krzyż prowadził świetlice profilaktyczno-wychowawcze przy Gimnazjum Nr 2 i Szkole Podstawowej Nr 1 w Lubartowie, których celem była doraźna pomoc dla 60 dzieci z rodzin ubogich, niepełnych, wielodzietnych, zagrożonych bezrobociem i patologią. Celem działalności świetlic była pomoc dzieciom w nauce i odrabianiu lekcji, zabezpieczeniu w podstawowe artykuły szkolne, jednego posiłku, pomocy w kryzysach szkolnych i rówieśniczych, kształtowanie zachowań prozdrowotnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego poprzez organizację różnego rodzaju zajęć pozaszkolnych. Placówki czynne są przez 4 godziny codziennie, od poniedziałku do piątku;

- c. Lubartowski Ośrodek Kultury prowadził przez cały rok stałe formy pracy w ramach zajęć pozaszkolnych tj.: *Koło plastyczne, Klub Fantastyki Zielone Smoki, Zespół Pieśni i Tańca oraz Kapelą „Lubartowiaczy, Koło szachowe, Zespoły muzyczne, Warsztaty gitarowe, Teatr Tancerzy Ognia ANTARES, Klub Kuglarsko-Żonglerski, Chór Ziemi Lubartowskiej, Klub Tańca Towarzyskiego CHOCHLIK, Kursy tańca dla dzieci, młodzieży i dorosłych, Sekcję wokalną – soliści i wokaliści, Klub Fantastyki – RPG gry fabularne, Klub Gier Karcianych MTG „Magic”, Klub Gier Bitewnych Battla, Warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży, Klub Military „Semper Fidelis”, Klub Malucha, Koło gier planszowych, Dyskusyjny Klub Filmowy; Warsztaty filmowe „Empire Art”;*
- d. Świetlica Środowiskowa Dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubartowie prowadzi działalność, której celem jest wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych wsparciem edukacyjnym i profilaktycznym. Podstawowe formy pracy świetlicy to:
- edukacyjna – odrabianie lekcji, wyrównywanie zaległości w nauce, pomoc w nauce języka angielskiego itp.;
  - organizacja czasu wolnego – gry i zabawy, turnieje gier planszowych;
  - uczestnictwo w imprezach kulturalnych;
  - wspieranie rozwoju zainteresowań i zdolności;
  - praca nad kulturą osobistą;
  - rozwijanie sprawności fizycznej;
  - współpraca z rodzicami.
- W 2010 roku Świetlica objęła wsparciem 42 dzieci.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 6 w 2010 roku:

- Poprawa jakości pracy instytucji pomocy społecznej w zakresie poprawy warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie;
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin ubogich;
- Ograniczenie niedożywienia wśród dzieci i młodzieży w rodzinach ubogich;
- Skoordinowanie pomocy socjalnej i poradniczej skierowanej do rodzin dysfunkcyjnych;
- Rozszerzenie oferty działań pomocowych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
- Wzrost świadomości społecznej w zakresie oświaty zdrowotnej;
- Wzrost świadomości rodziców w zakresie pełnienia funkcji rodzicielskich;
- Zwiększenie dostępności i skuteczności działań podejmowanych przez instytucje zajmujące się problematyką uzależnień;
- Rozszerzenie oferty działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

Podsumowując działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów, w 2010 roku realizowano zadania zawarte w obszarze 6 celów strategicznych Dokumentu. Zakres tematyczny celów przedstawiono w 6 Programach strategicznych, które realizowane były przez poszczególne instytucje w formie projektów. Ogółem zrealizowano 30 projektów, do których przystąpiło 16 instytucji z terenu miasta.

Dużą inicjatywę wykazano organizując *Akcje pozyskiwania środków finansowych i rzeczowych dla osób i rodzin obejmowanych pomocą społeczną* – w ramach Programu 1, do realizacji których przyłączyło się 9 instytucji. Najszersze spektrum działań osiągnięto w ramach: Programu 2 – realizując *Cykliczne programy terapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz programy edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień* przez 10 instytucji; Programu 3 – organizując *Projekty socjalne skierowane do grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym* przez 6 instytucji; Programu 4 – organizując *Wydarzenia artystyczne, kulturalne i sportowe z udziałem osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym* przez 5 instytucji oraz Programu 6 – prowadząc *Akcje edukacyjne wspierające rodzinę w pełnionych przez nią funkcjach i Programy edukacyjne w zakresie oświaty zdrowotnej* przez 6 instytucji.

Powyższe działania podejmowane były przez poszczególne instytucje w formie dodatkowych, nadprogramowych inicjatyw, finansowanych często przez sponsorów oraz z zewnętrznych środków pozyskiwanych w ramach konkursów i programów, a także dotacji na szczeblu lokalnym czy krajowym.

Z uwagi na to, iż część ustawowych zadań realizowanych przez jednostki wpisuje się w zakres Programów ujętych w *Harmonogramie Działań* Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów, nie sporządza się w planach budżetu gminy odrębnego preliminarza wydatków na realizację Programów zawartych w dokumencie Strategii. Plan wydatków uwzględniany jest w budżecie każdej jednostki na dany rok i przedkładany do organu nadrzędnego, który przekazuje dotację na realizację wskazanych w planie zadań. Każda jednostka, po zakończeniu roku budżetowego, przedkłada właściwe sprawozdanie finansowe organowi nadrzędnemu.

W 2010 r. osiągnięto zamierzone rezultaty, choć niewątpliwie ważnym aspektem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów w kolejnych latach, będzie rzetelne diagnozowanie potrzeb środowiska i dostosowanie do nich zadań, która zapewnią bezpieczeństwo społeczne mieszkańców naszego miasta.